

3. Турченко О. Г. Захист прав дітей на окупованих територіях та під час військових конфліктів. Право дитини на безпеку під час збройного конфлікту: наук. конф., Вінниця, 2019. С. 6-11.

УДК 351:261.7

Сліпченко Т. О.
*к. е. н., доцент кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський
національний університет*

COMMUNITY POLICING ЯК ПАРТНЕРСТВО МІЖ ПОЛІЦІЄЮ ТА ГРОМАДОЮ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Дискусія про роль і функції поліції в суспільстві відбувається в площині розгляду її як «інструменту державної влади» та «постачальника послуг для громади». Останнім часом все більше переважає останнє розуміння функції поліції, згідно якої вона має орієнтуватися насамперед на потреби громадян. Згідно з цією точкою зору, поліція та громадяни працюють разом, щоб створити безпеку, яку громадяни сучасної держави – і особливо держави, що зазнає трансформації, розглядають як надзвичайно важливе благо, що значно впливає на якість їхнього життя. Community Policing слід розуміти не як новий метод роботи поліції, а як філософію того, як їй бути найбільш корисною та зрозумілою для суспільства. Поліція відповідає за охорону громадської безпеки та громадського порядку, запобігання злочинам і боротьбу із злочинністю, проте в той же час їм також потрібно боротися зі страхами та занепокоєннями громадян.

Необхідною вимогою сьогодення щодо діяльності поліції є те, що остання має працювати для громади, бути підзвітною громаді, співпрацювати з громадою. Зазначена вимога визначає стратегію служіння суспільству, яка найповніше реалізується в межах моделі взаємодії сил поліції із громадою, відомою як Community Policing. Слід зазначити, що попит на послуги поліції, у тому числі проактивне вирішення конфліктів, зростає, проте доступні засоби для боротьби зі злочинністю обмежені, а думка про те, що злочинність є насамперед проблемою громади, а запобігання є завданням для всього суспільства, стає все більш прийнятною. Як запобігання злочинності в громаді, так і Community Policing передбачають тіснішу співпрацю з громадянами, щоб поставити злочинність у контекст інших соціальних проблем у громаді та відповідним чином з нею боротися. Метою є надання пріоритету запобіганню злочинам, при цьому поліція розділяє відповідальність за забезпечення громадської безпеки та громадського порядку. Таким чином, поліція визнає «неможливий мандат», який дає їй виключну відповідальність за безпеку та порядок у суспільстві. Community Policing залучає інші державні установи, приватні організації, неурядові

організації, власників бізнесу, домогосподарств та приватних осіб до професійної діяльності - забезпечення безпеки.

Стратегія Community Policing історично базується на принципах побудови діяльності поліції Роберта Піля (Robert Peel), міністра внутрішніх справ Великобританії, розробника ідеології муніципальної поліції. Діяльність якої ґрунтувалась передовсім на запобіганні злочинам і регулярному патрулюванню, а основними принципами діяльності були: запобігання злочинам і безладу шляхом, альтернативним тільки застосуванню збройної сили; забезпечення добровільної співпраці громадськості з поліцією в добровільному дотриманні закону, підтримання поваги громадськості до поліції; недопущення узурпації влади поліцією. На думку Р. Піля в усі часи поліція має підтримувати зв'язок із громадськістю, бо поліція і є громадськістю, а громадськість – поліцією і ефективність поліції оцінюється за відсутністю злочинності і безладу, а не за видимими ознаками дій поліції в боротьбі із зазначеним [1]. Сучасне розуміння Community Policing сформувалось у 1980-ті роки в США, коли професійна модель правоохоронної діяльності, що ґрунтувалась на статистичних показниках, часі реагування та технологіях, призвела до віддалення поліції від потреб громади, якій вона повинна служити [2].

У відповідь на зміну традиційній професійній моделі правоохоронної діяльності, прийшла модель правоохоронної діяльності, орієнтованої на потреби місцевої громади, спрямованої на превенцію, партнерство з громадою, вирішення конкретних місцевих проблем та децентралізацію.

Досить влучним, на нашу думку, є визначення поняття моделі Community Policing як орієнтованого на громаду підходу в роботі поліції, який визнає, що ефективна поліцейська діяльність залежить від допомоги й підтримки з боку громади і який ґрунтується на організованій інноваційними методами співпраці поліції і громади щодо спільного виявлення й розв'язання проблем, які стоять перед громадою [3, с. 123].

Серед базових компонентів Community Policing називають:

- організаційну децентралізацію;
- переорієнтацію патрулювання на двосторонню взаємодію з представниками громади;
- орієнтацію правоохоронної діяльності на наявні проблеми громади та встановлені відповідно до них пріоритети [4].

До базових компонентів Community Policing також відносять так звану видимість поліції, її присутність на вулицях у форменому одязі, можливість мешканців громади побачити та поспілкуватись із поліцейськими. Дослідження оцінки роботи поліції свідчать, що це суттєво підвищує відчуття безпеки у місцевих мешканців, довіру до поліції та задоволеність її роботою.

Сьогодні розповсюджена думка, що за останні три десятиріччя модель Community Policing набула статусу домінуючої моделі організації правоохоронної діяльності в західних країнах. Однак розуміння того, що являє собою модель Community Policing і якими є принципи її впровадження, дуже сильно різняться від однієї країни до іншої. Модель Community Policing успішно реалізовується в таких демократичних країнах, як Великобританія, Німеччина, Польща, США, Канада та інші, що дає змогу говорити про

втілення на практиці ідеї соціального партнерства правоохоронних органів і населення [5]. Прикладом ефективного впровадження стратегії Community policing є діяльність поліції Швеції. До структури поліції Швеції належить ряд спеціальних органів: Національна поліцейська рада - головний адміністративний та наглядовий поліцейський орган, до складу якого входить головний офіс та служби операційної підтримки. Очолює Національну поліцейську раду Комісар; Національне бюро розслідувань; Швецька національна лабораторія судової експертизи; Національна поліцейська академія; Національна служба безпеки; поліцейські органи в межах округів, які утворюються місцевою владою [6].

Отже, умовами ефективності комунікації між поліцією і населенням у межах моделі Community Policing є здійснення її відповідно до установлених принципів і визначеного кола питань процесу комунікації.

Оптимізація взаємодії Національної поліції з населенням в контексті правоохоронної діяльності має за мету підвищення авторитету й довіри населення до поліції, підвищення комунікативної та загальної культури представників органів внутрішніх справ, створення позитивного іміджу шляхом підвищення рівня професійної компетентності та покращення результатів діяльності працівників правоохоронних органів, імплементація європейського досвіду в досягненні зазначених цілей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Sir Robert Peel's Nine Principles of Policing. URL: <https://www.nytimes.com/2014/04/16/nyregion/sir-robert-peels-nine-principles-of-policing.html> (дата звернення: 15.04.2023)
2. Nalla M. K. Democratic policing: a comparison of police officers' perceptions of their role and functions in transitional societies. *Journal of Criminal Justice and Security*. 2009. Vol. 4. P. 520–535.
3. Волуйко О. М. Стратегія Community Policing: філософія, сутність, основні принципи та форми реалізації. *Juris Europensis Scientia*. 2020. № 4. С.122-126
4. Гаврилюк Т. Становлення відносин між поліцією та населенням у європейських країнах: історичний досвід та сучасні тенденції. *Вісник Академії управління МВС*. 2010. No 3 (15). С. 56–63
5. Skogan W. G., Hartnett S. M. *Community Policing Chicago Style*. N. Y. : Oxford University Press, 1997. P. 5
6. The Swedish Police. URL: <https://polisen.se/en/> (дата звернення: 15.04.2023)
7. «Про Національну поліцію» Закон України від 23.12.2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 15.04.2023)
8. «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» Закон України від 26.12.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text> (дата звернення: 15.04.2023)